

॥ अथ अष्टविंशोऽध्यायः ॥ Chapter-28

वसिष्ठ उवाच :- ततो गच्छन् नृपश्चैष्ठ नागिनीं लोकमातरम् ॥

यस्या दर्शनमात्रेण न याति नरकं नरः १

पुरा कृत्युगै राजन् मात्रा शयता भुजंगमाः ॥

क्षीरौदमथनैर्जात-कटुविनतयोरमूत ॥

सुमैरौर्मूर्धनि पणौ महानुच्चैः श्रवःकृतैः २

श्वेतबालधरोऽश्वेश्च उत स्यात्कृष्णबालधिः ॥

सित-पुच्छोऽयमेव स्यादित्याह विनता नृप ३

नैति कटुरिमामाह स्यादसावसितद्युतिः ॥

वृथा भवेद्धवो यस्या दासत्वं सा प्रपद्यते ४

प्रातर्विलोकीयौ यमित्युक्ता जग्मतुर्गृहान् ॥

ततो रात्रौ फण्डीन्द्राणां कर्तुर्वृत्तान्तमभ्यधात् ५

कर्तुर्वाच :-

अथाहं विनताचौमे जग्मतुः कनकाचलम् ॥

उच्चैः स्थित्वा मथ्यमानं द्रव्यावः क्षीरसागरम् ६

इति कृत्वा मतिं वत्सास्तुं शिखरमास्थितम् ॥

व्यामाफगाप्रवाहेण परिधीतशिलातलम् ॥

७

चिन्तापलच्छन्नमुवं कामधेनुपदां किं तम् ॥

कल्पद्रुमपतत्पुष्पं प्रकरं हैमभासुरम् ॥

८

कल्पवल्लीप्रतानीयसम्भूतामरपादपम् ॥

विद्याधरीपदन्यासमञ्जसं^१ विजितनादितम् ॥

९

कलस्वनशिखिप्रातर्कैकारवमनीहरम् ॥

शिलरात्रं समारूढ पश्यावः सुरसंहतिम् ॥

१०

मथ्यमानै ततस्तस्मिन् शुद्धलायति कैशवै ॥

मन्थाद्रिप्रमणौदघृष्टमृजोरुस्तम्बविच्युतैः ॥

११

रौमपुञ्जैः परिस्तीर्णौ^२ हरिलीलाकृतौदयैः ॥

तत्क्षणादुत्थितः श्रीमान् सक्रयान्तुरङ्गमः ॥

१२

१ ई विच्युतम्

२ बी ई हरितामिः कृतौदयैः

३ बी हरियानं

श्लोक

(९१) सज्जीरनादितं

गृहीत्वा तृमानीय बद्धौ दुर्वाङ्कुराञ्चिते ॥

भूप्रदेशे भूशं बलान्नः स्वत्थदलवञ्चलः ॥ १३

तमालौवय महातुल्यं हिमाचलतल्लवञ्चलम् ॥

विनता यामया सार्द्धं विवादौ भून्महापणः ॥ १४

विनता श्वेतपुच्छं तमाह चाहं सितैतरुम् ॥

यस्या बद्धौ मर्वेन्मिथुया दासीत्वं सा प्रपद्यते ॥ १५

ततो मालुः प्रियं कार्यमविचार्य तनूद्भवैः ॥ १६

बायनेन पुरामातुर्वचनाद्भ्रातृहेतवैः ॥

मिदितस्त्रिपदीयुते दानचैन्द्रौ बलिः किल ॥ १७

चिरकारी मुनीन्द्राणां प्रवरौ बचनात्पितुः ॥

न मातरं विनिर्दिष्टै चिरकारितयाबधीत् ॥ १८

कौपस्य विरमै पश्चाच्चिरकारिणामात्मजम् ॥

वरैणच्छन्दयामास स्वच्छवैता महामुनिः ॥ १९

१ बी ई सार्द्धं

२ बी महाबलिः (अथवा) त्र महाबलौ महाबलीति वा स्यात्

(२६५)

- नास्ति मातृसमौ दैवौ नास्ति मातृसमा गतिः ॥
नास्ति मातृसमौ बन्धुरिह लोके परत्र च ॥ २०
- तस्मान्मातृवः कार्यं पुत्रेण श्रेय इच्छता ॥
गृह्णां जनकः श्रेष्ठो माता चाष्टगुणा ततः ॥ २१
- कष्टाद्वारयते गर्भं कष्टात्पालयते शिशुम् ॥
कष्टं हृदि सदा धत्ते तस्यानिष्टविशङ्किनी ॥ २२
- तपोमिर्नियमैर्विधास्तुतिपूजादिभिः सुरान् ॥
परितोष्य नराः सर्वे पितृनथ कृतादराः ॥ २३
- पुत्रानिच्छन्ति लोकेऽस्मिन् तैभ्यो मूरितरं स्त्रियः ॥
यतन्तै पुत्रलाभाय यतः पुत्रफलाः स्त्रियः ॥ २४
- बह्वीभिः परिचर्याभिः कश्यपस्य महात्मनः ॥
लब्धाः कालेन महता सहस्रं यूयमात्मजाः ॥ २५

१ सी रिज्या ई रिय्या

२ बी ई अतः

(२६६)

इति कृत्यमकृत्यं च श्रेयः पापं विमृश्यतु ॥
प्रियं मम कुरुष्वं हि प्रमाणं गुरवौ यदि ॥ २६

वत्सा गच्छत तत्राशु कृष्णकेशकृतान्तकाः ॥
किं ददामि पुनस्तुष्टा वरं वृणुत माचिरम् ॥ २७

नागाञ्जल्युः:-

दैवि दास्यसि भक्तानामस्माकं चैद्धरं पश्य ॥
श्रीतीर्थं तद्विहाकल्पं स्थिति कुरु हिताय नः ॥ २८

इच्छितातिदवानाशु भक्तैर्मयी हरवत्सर्प ॥ २९

दैव्युवाच :-

नागैः श्रीतीर्थमागत्य तपोभिरभितौषिता ॥
तैर्नागिनी नाम्ना रव्यातिं यास्यामि भूतले ॥ ३०

वसिष्ठ उवाच :-

इत्युक्त्वान्तर्दधे दैवी काद्रद्वैयाश्च भूमिप ॥
दैवीमूर्तिं प्रतिष्ठाम्य नागैः सन्निभूषिताम् ॥ ३०
पुरीं मंगवतीं मूयौ मैजिरै विगतज्वराः ॥ ३१

१ बी ई विमृश्यन् २ बी कृष्णकेशकृतान्तकाः

३ कृताजैलितकः २ बी ई दास्यति

४ ई क- सी १- वरवत्सर्प (२९) कृत

(२६७)

इत्थं तस्यैव पार्श्वे तु दृश्यते अपि नागिनी ॥

यां दृष्ट्वा न नरो जातु बाध्यते विष्णुर्विष्णुः ॥ ३२

कथामैतां स्मरति यः प्रणतः संवृणोति वा ।

परितुष्टा पराशक्तिर्नागिनी तस्य जायते ॥ ३३

इति श्री स्कंदपुराणे एकाशीति साहस्र्यां संहितायां

ब्राह्म्य विभागे तृतीयपरिच्छेदे श्रीमाल माहात्म्ये नागिनी

माहात्म्यं नाम ऋष्टविंशोऽध्यायः ॥ ३८ ॥

॥ अथ स्कानत्रिशोऽध्यायः ॥ chapter-29

वसिष्ठ उवाच:-

- ततो गच्छेन्नृपश्रेष्ठ देवीं मुकुलिनीं नरः ॥
 या पुरा श्रीपुरे राजन्मुकुलेनातितो^१णिता ॥ १
- आसीद्दुरि^५ धनैशानां त्रैलोक्यां मुकुलो वणिक् ॥
 यजनप्रवणौ नित्यं मणिमुक्तापणप्रियः ॥ २
- पितामहर्दिनामासीत्तस्य वृद्धौ गुणास्पदः ॥
 दान्तः शान्तौ वणिक्^६ वैशे श्रीपुरे धर्मतत्त्वरः ॥ ३
- प्रमदरा सुता तस्य रूपलावण्यमाजनम् ॥
 स्पन्देया रूपसम्पद्भिर्जिता परपुरा^७गिना ॥ ४
- सौदामिनीव प्रभया चन्द्रज्योत्स्नैव शोभया ॥
 रूपेण स्मरकान्तैव लावण्येनैव चोर्वशी ॥ ५
- बीणैव^३ मधुरा लाभा हंसीव मृदुगामिनी ॥
 मनोमूषाणायिच्छा^४कस्थलीवारोहरौहिणी ॥ ६

- १ क सी डी ख- नाभितो^१णिता ॥
 २ क २ सी २ - सुरसुरागना ॥
 ३ बी ई - वाणीव
 ४ बी २ - विष्णौक

(२६६)

सुस्पर्शा बिणवल्लीब मल्लीब बहुसौरमा ॥	
कदलीवर्षहृत्पत्रा पवित्रा यज्ञभूरिव ॥	७
पद्मिनीब सकमला सतांधीरिव निर्मला ॥	
मृगीव रमणीयाज्जी सिंहीब सुतनूदरी ॥	८
स्पृहणीया मुनुष्याणां तृणातानां यथापगा ॥	
दीपवर्त्तिरिव स्निग्धा मृग्धालेखेव चैन्दवी ॥	९
नमः सरिदिबाजाभ्या निधिः सोभाग्यसम्पदा ॥	
यदि जायैत सर्गादौ सानिःसीमगुणा नृप ॥	१०
तन्मन्यै मदनी वीक्ष्य न लपैत रतो रति ॥	११
अनवयपदन्यासा न्यासमूतैव विधेसः ॥	
सः क्रमेण वणिग्गैहै जीवनं वपुषाग्रहीत् ॥	१२
कदाचन वयस्यामिः सह श्रीमालसीमनि ॥	
ययौ प्रमदरा प्रेष्टा पुष्पावचयर्हतवै ॥	१३

१ नी प्रैम्णा

श्लोक

(९१) नी

(२७०)

सौगन्धिकगिरिः पार्श्वे वनं कुसुमितप्रुमम् ॥^{ए १}

श्रवन्त्या उत्तरे कूलै विहंगमकुलाकूलै ॥ १४

बहिः पुष्पवनोद्यानवकुलै निपुतै पथि ॥

स्तिर्यक्तं तत्राङ्गुः सार्द्धं स्रुपट्टिशधारिभिः ॥ १५

उत्फुल्लनयनाम्भोजा शम्भोजायैव शैशवे ॥

पुष्पस्तवकमावसौ चम्पकाद्यावर्दगना ॥ १६

ताव त्वत्सुखी नाम राज्ञासी रौद्रदर्शना ॥

तामादायबलादुभ्यां व्योमपन्थानमाक्रमत् ॥ १७

^{ए २}सात्राज्ञात् ललितदर्पाङ्गी राजन् संकुचितार्गका ॥

^{ए ३}रुदन्ती सहसा तन्वी हंसीव श्यैवसंगता ॥

ब्राहि ब्राहीति चुडैश कलणं विद्वबला मुहुः ॥ १८

अत्रान्तरै विधिवशात्प्लवङ्गी नाम राज्ञासी ॥

दूती त्वरितमागच्छत्त्वरितायाः सुरेश्वरी ॥ १९

१ सी सी(ग) नरेश्वर, हं नगरेश्वर (११) दमम्

(ए २) सात्राला

(ए ३) रुदन्ती

सा वटेश्वरकान्ताया योगिनीभिः समां किल ॥

सौगन्धिकगिरिर्वरं प्राप्ता कैलाश पर्वतात् ॥ २०

क्रीडां कर्तुमना दैवी त्रिशूलं विप्रती करै ॥

श्रुत्वा कलामारावं कुमार्याः सैलवल्ग्व्य सा ॥ २१

हत्वा कलीमुखीं दैवीं त्रिशूलै हृदि क्षणात् ॥

कन्यामुत्सर्गमारोप्य सखीमध्ये समत्यजत् ॥ २२

तां बिलौक्य विलोलाक्षा तैजोरा शिभिर्बोधितां ॥

प्रणम्य शिरसा दैवीं लवंगीमिदमालपत् ॥ २३

मोक्षिताऽहं त्वया मातर्मृत्योर्द्विष्टान्तरं गता ॥

यातुधानी त्रिशूलै हत्वा दुष्टां नमस्ततै ॥ २४

वलिं दैवि प्रदास्यामि तुभ्यं पशुसुरादिकम् ॥

यावद् गच्छामि पितरं प्रातरं निजवैश्वमनि ॥

इह तावद्विनि क्षाणिततै वा तिष्ठ सैवरि ॥ २५

१ नी कुर्वन्त्याः कलामारावं कुमार्याः सै वलम्ब्य सा ॥

२ नी दिताम्

श्लोक

(त्रिशूलं विप्रती करै । कृत्वाकलामारावकुमार्याः सैलवल्ग्व्यसा ॥
हृत्वाकलीमुखीं दैवीं)

(ए. १) कृत्वा

(२७२)

प्लवङ्ग्युवाच :-

उज्ज्वलाया^१ महादैव्या दूती नाम्ना प्लवङ्गिका ॥
त्वयि वै द्वियमाणायां^२ काकतालीयवज्रवात्^३ ॥

२६

अकस्मादागता मद्रै तव भाग्यमहोदयात् ॥

कुतः प्रत्युपकाराय मनस्तक्मम धावति ॥

२७

याहि शीघ्रं स्वकं गैहमानन्दय सुहृज्जनम् ॥

२८

वसिष्ठ उवाच :-

इत्युक्ता सा बणिक्पुत्री भूयौ भूयौ म्ययाचत^४ ॥

प्रेमद्वारौवाच :-

मातर्मा नः कुले जायात्कृतम्ना^५ नास्तिकौ^६ थवा ॥

कृतन्धेन कुलं पुसांमदुष्टमपि दूष्यते ॥

२९

त्वत्तः प्राणानवाप्याहं मातर्मृत्योर्वशी^६ ॥

बलिमात्रमयच्छन्ती सुखं जीवामि किं भुवि ॥

३०

प्लवङ्ग्युवाच :-

वत्सै विरम निर्बन्धाद्वयमय पशुप्रियाः ॥

वदाना विविधान् माँगान् भवतैर्म्यशै^७ स्मराचरौ ॥

३१

विचराम कुमारि त्वं याहि गैहमपज्वरा ॥

३२

१ बी तौत्तलायतु, ई तौत्तलया

४ ई बी भूयौ भूयः प्रयाचतै

५ क सी नास्तिकौ थवा

(२३) द्वियमाणायां

(२४) जरात्

(२५) सृत्यौवशंगता

कुमार्युवाच :-

नाहं वैवि गृह्णामि त्वामिहोत्सृज्य कर्हिचित् ॥

त्वत्पदाम्भोजरजसागाकरीस्तु शिरौ मम ॥ ३३

जनन्या नहि मे कार्यं न पित्रा न च बन्धुभिः ॥

प्राणाप्रदां मुदायुक्तां त्वामर्चयितुमुत्सुका ॥ ३४

हे सख्यौ व्रजत क्षिप्रं महर्जनकस्य मे ॥

भ्रातृश्च मुकुलस्याग्रे वृत्तमैतन्निवैद्यताम् ॥ ३५

ययि पुत्र्यां यदि प्रेम कर्तव्या हि सुदृढया ॥

तदिहागम्यतां शीघ्रं पशुमद्यनलिक्रियां ॥ ३६

कर्तुमैः सुरेश्वर्याः प्लवंग्याः कैलिकाननैः ॥

३७

वसिष्ठ उवाच :-

एवं तस्या वचः श्रुत्वा प्रियराख्याः सखीजनः ॥

क्षिप्रमारुह्य यानानि गृहं यातः सविस्मयः ॥ ३८

अखिलं तस्मिन्नुत्सृज्य सुतायाश्च न्यवैद्यत् ॥

सम्प्रान्तमनसः सर्वे समाजग्मुः सुहृज्जनाः ॥ ३९

१ वी हं सविस्मयम्

२ ए भ्रातृपुलस्याग्रे

(इ १) याहि

मुकुलौ पि स्वसुमोक्षां राक्षस्याः श्रुतवात् स्वर्न ॥
पितरं नौदयापास प्लवङ्ग्या बलिकर्मणि ॥ ४०

मुकुल उवाच :-

नमश्चन्द्रकलाहीनं भवैतात यथा निशि ॥
दिवसे पृथिवी सूर्यप्रभाहीना यथा भवेत् ॥ ४१

तथा तात गृहस्थानीगृहं दुहितरं बिना ॥
एका बाला सुलावण्या सुशीला विदुशी तथा ॥ ४२

यातुधानीहृता देव्या मर्चिता तामुपास्महे ॥
यद्यप्यद्रवेद् बहुमतं पशुमथादिकं महत् ॥ ४३

तत्तद्वैयं विशेषेण कृतौपकृत्यै प्रभौ ॥
यदि प्रेमाख्या गैहान्नायाति मगिनी मम ॥
प्रयोजनमिह प्राणैः किमहौ तन्गहोदयैः ॥ ४४

वसिष्ठ उवाच :-

इत्थं निशम्य पुत्रस्य महर्द्धिमुकुलस्य तत् ॥
आहूय गृहिणीं साध्वीं बलिं कर्तुमनुदत् ॥ ४५

१वी ई राक्षसः (ए १) प्लवाबलिकर्मणि

	अथ तस्य तदा गेहे स्फूर्तिमत्यतिमानुष्मं ॥	
	विचित्रपाकरुचिरं बलिं कल्पितवत्यसौ ॥	४६
	सुतायाः परितोषाय प्लवङ्गीपूजनाय च ॥	
	विक्रयैणानयामास मदिरां मदिरंजाणा ॥	४७
	महर्द्धिदयिता राजन्नर्था मर्तारमब्रवीत् ॥	४८
गृहिण्युवाच :-	यथाशक्त्या ह्युपहृतौ बलिरेण मया प्रिय ॥	
	अन्तरेण षष्ठं तत्र स्वधर्मोचितमाचर ॥	४९
बसिष्ठ उवाच :-	इति श्रुत्वा प्रियावाक्यमुचितशौ वणिक् तदा ॥	
	ब्राह्म विदुषां विप्रानपृच्छन्नतकन्धरः ॥	५०
महर्द्धिर्वाच :-	विप्राः शृणुत यत्कार्यमविचार्य सुताकृते ॥	
	मम प्रमदरा कन्या सखीभिः सहकौतुकात् ॥	५१
	सौगन्धिकगिरैः पार्श्वे कुसुमैधानमाब्रजत् ॥	
	तत्रैवावण्यलोभेन यातुधान्या हृता बलात् ॥	५२

(५१ श्रे यथाशक्त्या पमहवती ।

(२७६)

अबलां दिवि रादन्तीं क्रन्दन्तीं साश्रुलौचनान् ॥

प्राचीनसुकृतामीगात्प्लवगी नाम तैचरी ॥ ५३

प्राप्य मौचयदाहृत्य त्रिशूलैर्न निशाचरी ॥

विमुक्तया तनुजया सा प्रमदरया मम ॥ ५४

प्रणम्य पशुमैरियंपक्कानैर्बलिकर्मणि ॥

अभ्यर्चिता स्मवर्णि सा तस्थुणी पुष्पकाननै ॥ ५५

यथोपपत्ति यत्कर्म बल्यर्थं विहितं मया ॥

वरं पशुपहारोऽयं कथं कार्या निबैयतान् ॥ ५६

ब्राह्मणाकुचः:-

सा धु साधु महाप्राज्ञ महर्षे वणिजां वर ॥

अभिचार्य च नौ चक्रे सहसा पशुपातनान् ॥ ५७

अमृतं परमं ह्येतत् ह्येतच्चक्षुरनुजगम् ॥

यद् ब्राह्मणमुखात्कार्यं श्रुत्वा लोकः प्रवर्तते ॥ ५८

१ ई क- सी पुण्य

२ बी अभिचार्य

४ ई बी - ह्येतत्तत्रैष्टं चक्षुरनुजगम्

श्लोक

श्लोक

अथः मौचय पक्कानैर्बलिकर्मणि । अभ्यर्चिता

(ए ३) नवश्चक्रै

ब्राह्मणं ज्ञात्स्वप्नं कुलीनं शंसितव्रतम् ॥

वासयेत्^१ ह्यै राजन् तस्मात्परमस्ति वै ॥ ५९

मवता न पशुः कार्यः साक्षाद्देव्याः पुरः ब्रवीत् ॥

कर्तव्यं चात्रियस्यैतन् निप्रबणिजामिह ॥ ६०

सर्वोपयाचितविधौ विधेयः कृतिभिः पशुः ॥

पिष्टेन यागादन्यत्र मनुः स्वायम्भुवो ब्रवीत् ॥ ६१

एतद्देवोदितं कर्म पशुबन्धो मरैश्च ॥

यज्ञार्थं पशवः सृष्टा विधिना देवतृप्तये ॥ ६२

पशौ शूद्रेण संज्ञप्ते ह्यवदानानि सौमपैः ॥

श्रुतिन्त्रैरूपाकृष्य हौतव्यानि ननान्यथा ॥ ६३

तस्मान्महर्षे^२ नादैर्यो देवदेयोऽध्वरैः पशुः ॥

तदेतः स्यात् शमितारि यजिन्नां न कदाचन ॥ ६४

१वी तस्मान् महर्षे न देवायाध्वरैः पशुः

बसिष्ठ उवाच :-

इत्याकर्ण्य द्विजैन्द्राणां धर्मशास्त्रोदिता गिरः ॥

सर्वोपस्करसम्पन्नबलिमादाय सत्वरं ॥

६५

ययौ परिवृतः सङ्घः सुहृद्भिश्च समं नृप ॥

मुकुलैरान्विता धीमान् पितृमवतैर्न सूनुरा ॥

६६

ततोऽपश्यत् प्लवर्णैः तां ज्वलन्तीमिव तेजसा ॥

प्रमदरागृहीतां प्रिकम्पतां मौलिना मुहुः ॥

६७

प्रणैमुः पृथिवीपीठलुष्टनैस्तै बणिग्गणाः ॥

उपलिप्य युवं पुण्यां महतीं बिलुणीकृतां ॥

६८

स्वस्तिकैः शंखपद्भिश्च कृत्स्नप्रकरैरपि ॥

यथाक्रमं बलिः सर्वो निहितः स्वहितैषिणामिः ॥

६९

सद्यः स्फुटत्पुष्पमाला सौरभ्यसुमगौ बलिः ॥

श्रीसिंहागरूपैरचन्दनादि बिलेपनम् ॥

७०

१ वी मित्र तेजसा

नैवेद्यगीतनृत्याद्यैः अम्यर्च्यं गिरिजानुजार्त्तम् ॥

पशुं पिष्टमयं कृत्वा पातनायापचक्रमै ॥ ७१

ततो देवी प्लवङ्गी सा जिज्ञासुस्तन्मनः स्थितम् ॥

अवाचत महर्द्धस्तं मुकुलं गुरुवत्सलम् ॥ ७२

दैव्युवाच :-

मौ मौ विरम कर्मदमन्यथा क्रियते त्वया ॥

उपयाच्यः पशुः साक्षात्कथं प्रतिनिधीयते ॥ ७३

वृथा तव बलिः सर्वो नापयार्ग्यौ मम क्वचित् ॥

क्विवै सति मूढानां वित्तशाह्यं मखाय वै ॥ ७४

प्रमद्वरं गृहं याहि मम नैण द्वितीयो बलिः ॥

७५

वसिष्ठ उवाच :-

श्रुत्वैतद्वचनं दैव्या महर्द्धिर्मुकुलान्वितः ॥

जगाम परमं खेदसुहृद्भिः सह शर्कितः ॥ ७६

चिन्तामवाप महती शास्त्रगर्हं पशौर्वधे ॥

यातु दारासुतापुत्रसहृद्वान्यधनादिकम् ॥ ७७

१ बी ई उपयाच्य

२ बी ई मघायै वै

३ बी गहर्

एकः कदापि मे लोपं माष्टादधर्मः कथंचन ॥	
वृत्तिं स्थितं गुरौ वीणान्मुकुलः शीतसम्पतः ॥	७८
वध्यै वाप्यं कथं कृत्वा मम श्रेयः परं भवेत् ॥	
कुलं संशयितं सर्वं मौचयामि शुचः कथं ॥	७९
तस्यादिह पशौः स्थाने भविष्याम्यहमेव हि ॥	
यः पुमानखिलं गौत्रं कुलं वा विष्णमिस्थितै ॥	८०
विमौचयत्यात्मवधस्तस्यसद्भिदः प्रशस्यते ॥	८१
हृत्थं विचिन्त्य सहसा कौश्लावाकृष्य शस्त्रिकां ॥	
शिरश्चैरुमुपाश्रान्तः पश्यतां सर्वदेहिनां ॥	८२
ततः स्मितमुखी देवी तं गृहीत्वा करे स्वेव ॥	
मैवं वत्स मया भक्तितत्त्वमभिज्ञासया हि वः ॥	
उवतं पशुकृतैः शास्त्रं त्वत्पिता न तु मुञ्चति ॥	८३

वी ह विष्णमिस्थितै

तस्मा^१न्मुकुलं तुष्टास्मि वरं वृणु यथेप्सितम् ॥

अप्रद्रेयं न भक्तैः किञ्चिदस्ति भयानघ ॥ ८४

वसिष्ठ उवाच :-

एवमुक्तः स्वयं दैव्या मुकुलः कुलनन्दनः ॥

विमुच्यस्त्रिकामं क्षिप्तं दैव्या लुठन् मृदि ॥ ८५

सहर्षं^२ गदगदिगैरं^३ स्तुवन्मिममुक्तवान् ॥ ८६

मुकुल उवाच :-

सुरैश्वरि प्रसन्नासि यदि दैव्यौ वरौ मम ॥

श्रियां^४त्र प्रवरं चात्रै यावदामृतसम्प्लवम् ॥

स्थितिं कुरु प्रपन्नानां साधयन्ती मनीषितम् ॥ ८७

दैव्युवाच :-

दैवी मुकुलिनी नाम्ना श्रीपुरस्यान्तिकेन^५नघ ॥

स्थास्यामि तव नाम्ना वै विश्रुता धरणीतले ॥ ८८

यौ मां मुकुलदैवीति ख्यातं पशुसुरादिभिः ॥

बलिभिश्च विचित्रान्नैस्तस्य दास्यामि वीरि^६कृतम् ॥ ८९

१ बी ई मुकुल

२ ई क- सी १ मुकुलौ

३ बी - मि त्यमुक्तवान्

४ ई बी यावदावृत

(२८२)

इत्युक्त्वान्तर्दधौ दैवी बलिना तेन वै सह ॥

महर्षिरपि तत्राप्यैः कारयामास शिल्पिभिः ॥ ६०

दैव्या मूर्तिं महोच्छ्रायं प्रसादं च विचक्षाणः ॥

स्त्रवन्त्या दक्षिणैः कूलैः व्ययित्वा विपुलं धनं ॥ ६१

तदा प्रभृति सा दैवी नाम्ना मुकुलिनी नृप ॥

प्रमदराविमोक्षेण श्रीनगयामिवातरत्नं ॥ ६२

इति श्री स्कंदपुराणे एकाशीति साहस्र्यां संहितायां

ब्राह्म्य-विभागे तृतिःपरिच्छेदे श्रीमालमाहात्म्ये मुकुलिनी-
माहात्म्यं ।

नामैकौनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २६